

Op school, in de klas
Elk uur van de dag
Ze schelden me uit, ze trekken aan mijn jas
In mijn eigen klas
Helemaal alleen, niemand om me heen
Heel verdrietig, van binnen voel ik de pijn
Aan mijn eigen tafeltje in de klas
Elke dag, elke week, elke maand

O.B.S. de Schatkist

Ons pestprotocol

Team OBS de Schatkist

Inhoudsopgave:

1. Wat is pesten?
  2. Oorzaken pesten
  3. Aanpakken pesten (preventief/curatief)
  4. Preventieve aanpak
  5. Rol van de leerkracht
  6. Curatieve aanpak
  7. Regels
  8. Aanpak pestgedrag
-
- **Protocol cyberpesten**
    - A. Doel
    - B. Wat is cyberpesten?
    - C. Afspraken internet/cyberpesten

Bijlage: Stappenplan bij constatering pesten op school

Doel van dit protocol;

Alle kinderen moeten zich veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. O.B.S. De Schatkist moet een veilige school zijn voor leerlingen, medewerkers en ouders. Pesten hoort hier niet bij en moet zoveel als mogelijk uitgebannen worden.

O.B.S. de Schatkist zorgt voor veiligheid, door regels en afspraken zichtbaar te maken voor kinderen en volwassenen, zodat, als er zich ongewenste, en voor de kinderen vervelende situaties voordoen, zij elkaar kunnen aanspreken op deze regels en afspraken.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, willen we alle kinderen in de gelegenheid stellen met veel plezier naar school te gaan!!

Samen kansrijk onderweg.

1. Wat is pesten?

Pesten is gedrag dat min of meer bewust gericht is op één of meer kinderen en dat tot doel en gevolg heeft, dat degene die gepest wordt, zich gekwetst, geraakt, vernederd, afgewezen en/of buitengesloten voelt.

Pesten is een vorm van agressie. Pesten is vaak een ongelijke strijd van een groep tegen een eenling, of van een sterke tegen een zwakke. Meestal gebeurt het stiekem. Als men er achter komt is het soms al weken en, in het ergste geval, al maanden of jaren aan de gang.

Pesten gaat verder dan plagen.

Het is belangrijk pesten niet te verwarren met plagen. De negatieve opzet die bij pesten hoort, is bij plagen niet aanwezig. Ook is een plagerij een meer tijdelijk iets. Bij pesten is er echt sprake van een zich voortdurend herhalende, kwetsende machtsuitoefening over andere kinderen. Het kan bijvoorbeeld gaan om minachtende opmerkingen over iemands uiterlijk, hobby's, of interesses. Het kan ook uitlopen op lichamelijk geweld tegen die persoon: duwen, aan de haren trekken, schoppen en slaan. Doen alsof het slachtoffer gewoon helemaal niet bestaat kan echter ook een vorm van pesten zijn.

Pesten is onder andere :

- uitlachen
- schelden
- schoppen
- slaan

- roddelen; vervelende dingen over de ander zeggen.
- iemand negeren
- bedreigen
- spullen van de ander vernielen
- diefstal of verstoppen van andermans spullen
- er zijn specifieke slachtoffers

plagen:

- niet gemeen, maar lollig, je kunt er wel om lachen
- er is geen winnaar of verliezer
- je bent in staat om je te verdedigen, en dit wordt ook geaccepteerd
- je loopt je geen (blijvende) schade op
- het gebeurt bij iedereen

2. Pesten kan een aantal oorzaken hebben:

- Voortdurend met elkaar de competitie moeten aangaan.
Leerlingen leren hun eigenwaarde af te meten aan de mate waarin ze hun klasgenoten kunnen overtreffen. Ze kunnen anderen omlaag proberen te drukken, omdat ze denken zo zelf beter naar voren te komen.
- Een voortdurende strijd om de macht in de groep.
Als leerlingen hun eigenwaarde afmeten aan hun plaats in een hoog-laag structuur, veroorzaakt dit spanningen die afgereageerd kunnen worden op een zondebok.
- Als de lesstof te moeilijk is, kan een kind uit gevoel van onmacht gaan pesten (onmacht in sociale situaties), compensatiegedrag.
- Lichaamstaal speelt een rol bij het al dan niet gepest worden
- Verveling kan leiden tot pesten
- Een problematische thuissituatie
- Een voortdurend gevoelde anonimiteit. De pester voelt zich verloren binnen de grote groep en probeert van zichzelf een belangrijke persoon te maken door een klasgenoot naar beneden te drukken. Door de anonimiteit in de klas of op de hele school is er dan ook nog eens een gebrek aan sociale controle, met andere woorden: zijn/haar klasgenoten zullen niet ingrijpen.
- In een niet-passende rol worden gedrukt.
Kinderen moeten zich gaan gedragen op een manier die niet past bij wie ze zijn. Ze moeten bepaalde dingen, die ze graag willen doen, onderdrukken, en/of bepaalde dingen die ze juist niet willen doen, toch doen.

De aanpak van het pestprobleem

Voorwaarden

1. Pesten moet als *probleem* worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerkrachten, ouders en leerlingen (gepeste kinderen, pestende kinderen, en de zwijgende middengroep).
2. De school doet zijn best het pestprobleem te *voorkomen*. Een preventieve aanpak bestaat uit de behandeling van het onderwerp met de leerlingen in de groep, waarna met hen regels worden vastgesteld.
3. Als pesten desondanks optreedt, moeten leerkrachten toegerust zijn dat te *kunnen signaleren* en *duidelijk stelling te nemen als het optreedt*.
4. Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een *directe aanpak* (curatief).
5. De school beschikt over een klachtenprocedure.
6. Ouders voelen zich vrij om het vermoeden van pesten te bespreken op school.
7. Leerkrachten zijn alert op de "blinde vlekken"; hij of zij kan deel uitmaken van de groep pestende kinderen, daarom is het belangrijk dat de leerkracht open staat voor begeleiding en interventie.

3. De preventieve aanpak

De kringgesprekken

Tijdens de kring worden onderwerpen met alle kinderen besproken en ervaringen worden uitgewisseld. Enkele onderwerpen die in relatie staan tot pesten zijn: omgaan met verschillen; benoemen van positieve kanten van medeleerlingen; voorwaarden voor vriendschap; uiten van onvrede; leren benoemen van problemen; regels voor goed omgaan met elkaar.

Regels

De school heeft een aantal algemene regels. Elke groep stelt aan het begin van elk schooljaar met elkaar een aantal regels op die het pesten moeten voorkomen.

Rol van de ouders

Het is heel belangrijk dat de school in een vroegtijdig stadium signalen krijgt van de ouders over pestgedrag. Zowel als het een kind betreft dat gepest wordt als van een kind dat mogelijk pest.

Door snel in te grijpen in de klas kunnen onveilige situaties zoveel mogelijk voorkomen worden en vervelende peestsituaties opgelost. Kom direct, wacht niet!

Komt de leerkracht naar het idee van de ouder niet met een passende oplossing, aarzel dan niet en ga naar de schoolleiding. U kunt ook een van de anti-pest coördinatoren (Gerriette in de locatie Nuland en Gemma) of contactpersonen (Laura, Gemma) benaderen.

Daarnaast is het belangrijk thuis met het kind te praten over het pesten. Zie curatieve aanpak.

4. Rol van de leerkrachten

Het is belangrijk dat de leerkracht alert is op de signalen van pesten.

Scholen zijn er om kinderen kennis en vaardigheden bij te brengen. Daarvoor is concentratie nodig; leerlingen moeten "bij de les" blijven. Als pesterijen in de klas de lessen verstoren heeft de leerkracht er een direct belang bij om hier iets aan te doen. Maar pesten is juist ook iets wat lang verborgen blijft en waarvan misschien alleen het topje van de ijsberg waarneembaar is; de leerkracht heeft er dan zelf niet direct last van. Daarom blijft het belangrijk dat ook kinderen en ouders signalen oppakken en doorgeven aan de leerkracht.

Wat kan de leerkracht doen aan preventie:

- hij/zij erkent de pestproblematiek en neemt preventieve maatregelen
- voert gesprekken over pesten en maakt aan het begin van het schooljaar duidelijke regels i.s.m. de groep
- hij/zij voert leergesprekken met de klas over vriendschap en respect en past aanvullende werkvormen toe
- hij/zij blijft op de hoogte van het materiaal dat op de school beschikbaar is over pesten en van recente ontwikkelingen en raadpleegt zo nodig literatuur of websites
- gymles, aandacht hebben voor fysieke aspecten, bijvoorbeeld houding, kracht en zelfvertrouwen uitstralen
- intervisie met collega's

De anti-pest coördinator:

**Rol van de anti-pest coördinatoren. (werkgroep sociaal/emotionele ontwikkeling)

- Zijn verantwoordelijk voor het anti-pestbeleid binnen school.
- Zorgt ervoor dat alle betrokken partijen kennis hebben van het anti-pestprotocol en dat dit protocol regelmatig onder de aandacht gebracht wordt (leeft binnen school).
- Zet het bespreken van het pestprotocol minimaal 1x per jaar op de agenda van de teamvergadering. Het doel is om samen vast te stellen of het protocol nageleefd wordt, of nog up-to-date is.
- Zijn het aanspreekpunt voor alles wat met pesten te maken heeft. Zowel leerlingen, als ouders / verzorgers en collega's kunnen een beroep op hen doen.

Brengt samen met alle betrokkenen het pestprobleem in kaart en gaat op zoek naar oplossingen. Vervolgens houdt hij de vinger aan de pols tijdens het traject dat uitgezet wordt en blijft aanspreekpunt.

- Tenslotte hebben zij een belangrijke rol in het voorkomen van pesten binnen onze school (curatieve aanpak).

5. Curatieve aanpak

Inleiding

Nadat de school geconstateerd heeft dat er gepest wordt, treedt de curatieve aanpak in werking. De leerkracht (i.s.m. anti-pest coördinator, IB-er, directie) kan hierbij gezien worden als een spin in het web.

De curatieve aanpak bestaat uit een aantal maatregelen die de leerkracht en de school kan nemen. Een aantal “partijen” spelen hierbij een rol: de pestende kinderen, het gepeste kind, de meelopers, de zwijgende middengroep, de helpers en de ouders.

De curatieve aanpak bestaat uit:

- Het gepeste kind duidelijk maken dat zijn probleem gezien en erkend wordt.
- De pestende kinderen duidelijk maken dat het pestgedrag onacceptabel is en excuses laten aanbieden.
- De zwijgende middengroep/ de meelopers en de helpers wijzen op hun rol en de gevolgen hiervan.
- Met de kinderen aanvullende regels maken op de preventieve aanpak om het pesten in de toekomst te voorkomen.
- Diverse methoden inzetten om het pestprobleem te bespreken in de klas.
- Als het probleem groep overstijgend blijkt te zijn: de situatie bespreken met collega's en de schoolleiding.
- De leerkracht ondersteuning bieden bij de aanpak van het probleem door collega's en schoolleiding.
- Zo nodig ouders informeren en betrekken van zowel het gepeste kind als de pestende kinderen.
- Zo nodig alle ouders uit de groep informeren en voorzien van achtergrondinformatie en adviezen.

6. Regels op school

De school hanteert gedragsregels.

Respect in houding en gedrag

- luisteren naar elkaar
- elkaar laten uitspreken
- beleefd zijn tegen elkaar
- respect voor verschillen in levensbeschouwing en cultuur
- rekening houden met elkaars gevoelens en wensen
- rekening houden met elkaars mogelijkheden en behoeften
- leren verschillen te accepteren
- ***Wij gaan met elkaar om, zoals wij willen dat een ander ook met ons omgaat.***

Vertrouwen in elkaar/zelfvertrouwen

- stimuleren middels complimenten en positieve waardering
- een positief kritische houding naar elkaar
- ruimte voor een eigen mening
- tijd en aandacht voor elkaar
- voor elkaar opkomen

Eerlijk zijn

- open met elkaar communiceren
- communiceren met als doel elkaar te begrijpen en zaken bespreekbaar maken
- gevoel hebben voor rechtvaardigheid

Verantwoordelijkheid

- afspraken nakomen
- verantwoordelijkheid zijn voor elkaar
- met anderen meeleven
- behulpzaam naar elkaar zijn
- zich verantwoordelijk voelen voor het eigen werk
- zorgvuldig omgaan met eigen en andermans materiaal
- houden het schoolgebouw en schoolplein netjes, schoon en gezellig

Veiligheid

- conflicten willen oplossen
- pestgedrag afwijzen
- op willen komen voor de zwakkeren
- zelfbeheersing en zelfdiscipline

- als iemand ons hindert, vragen wij hem of haar daarmee te stoppen (**gebruik van de ik-boodschap**)
- als dat niet helpt, vragen we de juf of meester om hulp

**ELK UITERLIJK
IS MOOIER DAN
EEN PESTKOP**

Loesje

FontEas 1000
©2011 Edu. Anthon
www.1000.nl

7. Aanpak van ruzies en pestgedrag in 4 stappen:

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij:

Stap 1

Er eerst zelf (en samen) uit te komen:

De leerling die gepest wordt zegt vriendelijk dat de ander moet **stoppen**. (ik-boodschap).
Leerling **herhaalt duidelijk** de boodschap op een dwingendere manier. **Waarschuwing** ; Als je nu niet stopt ga ik naar de juf” . **Voert de waarschuwing uit**.

Stap 2

Op het moment dat één van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen (evt. anti-pestcoördinator).

Stap 3

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderend gesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en afspraken te maken. **De rol van de, eventueel zwijgende groep, wordt uitdrukkelijk meegenomen in het zoeken naar een oplossing.** Deze groep kan een heel belangrijke rol hebben en krijgt die ook uitdrukkelijk toebedeeld. Bij herhaling van pesterijen / ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties (zie bij consequenties).

Stap 4

Bij herhaaldelijke ruzie/ pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een gesprek met de leerling die pest /ruzie maakt. De fases van corrigeren treden in werking, consequenties. **Mogelijk wordt de anti-pest coördinator ingeschakeld.** Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing. (eventueel o.l.v. de anti-pest coördinator). De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt het pestende kind, indien nodig in overleg met de ouders en/of anti-pest coördinator.

9. consequenties

- a. De leerkracht heeft het idee dat er sprake is van onderhuids (niet zichtbaar bijv. via, WhatsApp, mail etc.) pesten. In zo'n geval stelt de leerkracht een algemeen probleem aan de orde om langs die weg bij het probleem in de klas te komen.
- b. De leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest (of de gepeste of medeleerlingen komen het bij hem melden) En vervolgens leveren stap 1 t/m 4 geen positief resultaat op voor de gepeste. **De leerkracht neemt hiertegen duidelijk stelling in.**

De acties zijn opgebouwd in 5 fases; afhankelijk van hoelang de pestende door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en geen verbetering vertoont in zijn/haar gedrag:

Fase 1 ouders worden op de hoogte gesteld.

- Een of meerdere pauzes binnen blijven
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn;
- (informerende ouders/BSO ; maximaal 10 minuten)
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem, op school maken, ouders laten ondertekenen;
- Door gesprek: bewustwording voor wat hij/zij met het gepeste kind uithaalt;

- Afspraken maken met de pestende over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde (**vastleggen in Parnassys 'incidenten'**).

Fase 2

Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen (evt. o.l.v. anti-pest coördinator. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd in de '**Parnassys, notitie 'incidenten'**' en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

Fase 3

Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de schoolarts van de GGD of Jeugdhulp.

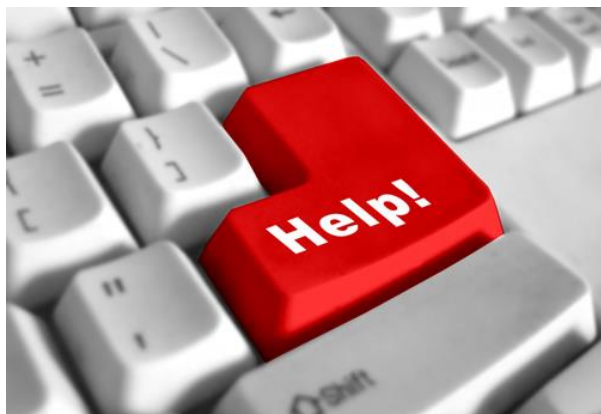
Fase 4

Bij aanhoudend pestgedrag (geen verbetering), kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school. Ook het eventueel plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden.

Fase 5

In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden. Of er kan aangifte bij de politie worden gedaan.

Protocol Cyberpesten en internetgebruik

- **Doel:**

Cyberpesten en internetgebruik is opgenomen als onderdeel van dit anti-pestprotocol om leerlingen bewust te maken van de gevaren van internet. Tevens het voorkomen van cyberpesten en komen tot eenduidige afspraken voor alle betrokkenen. Het protocol wordt met de leerlingen besproken. De afspraken worden op een zichtbare plaats in de klas opgehangen (afspraken internetgebruik / cyberpesten).

- **Wat is cyberpesten**

Cyberpesten is een specifieke vorm van pesten. Het vindt echter niet fysiek plaats, maar via sociale media. Anonieme berichten versturen via MSN en SMS of WhatsApp schelden, roddelen, bedreigen, foto's van mobieltjes en webcam op internet plaatsen, privégegevens op een site plaatsen, wachtwoorden en credits stelen en misbruiken, haatprofielen aanmaken, virussen sturen en het versturen van een e-mail bom zijn enkele specifieke voorbeelden van wat de school onder cyberpesten verstaat.

Omdat cyberpesten anoniem is, en ongevraagd 24 uur per dag in je huis komt, neemt onze school gericht een aantal aanvullende maatregelen. De effecten van cyberpesten kunnen namelijk erger zijn dan bij traditioneel pesten. Opnames die via de webcam worden gemaakt, worden vastgelegd door een ander.

Deze opnames verdwijnen nooit meer. Foto's die eenmaal op internet staan zijn niet meer te verwijderen.

De school wil cyberpesten voorkomen door:

- De leerlingen bewust te maken van de gevaren op internet, de effecten van cyberpesten en de strafbare feiten, met behulp van gerichte voorlichting en ondersteunende programma's.
- Samen met de leerlingen afspraken te maken over internetgedrag.
- het cyberpesten bespreekbaar te maken in de groep en de leerlingen elkaar daarop te laten aanspreken.
- leerlingen duidelijk te maken wat de sancties zijn op cyberpesten.
- Ouders worden via thema-avonden en de nieuwsbrief gewezen op de mogelijke risico's van internetgebruik door kinderen.
- Wanneer de school een melding krijgt van cyberpesten, worden er, afhankelijk van de vorm, de volgende aanvullende maatregelen genomen:
- De leerkracht ,of anti-pestcoördinator, gaat in gesprek met de getroffen leerling.
- De leerkracht of anti-pestcoördinator neemt, indien bekend, direct contact op met de ouders van zowel slachtoffer als dader.
- De leerkracht of anti-pestcoördinator meldt het incident direct bij de vertrouwenspersoon in de school.
- De anti-pestcoördinator neemt contact op met de provider en verzoekt de foto te verwijderen.
- De leerkracht of anti-pestcoördinator adviseert de ouders van de gepeste aangifte te doen bij de politie.
- De leerkracht of anti-pestcoördinator probeert de dader(s) te achterhalen en voert maatregelen richting dader(s) uit, wanneer het leerlingen van de school betreft.

Adviseer het kind om het volgende te doen:

- Reageer niet op de mails, berichtjes of filmpjes.
- Bewaar alle mails, berichtjes of filmpjes. Sla ze op of maak er screenshots/foto's van. Het kan dienen als bewijsmateriaal.
- Aangifte doen? Kijk dan op www.vraaghetdepolitie.nl
- Blokkeer degene die je lastig valt.
- Staan de filmpjes of berichten op een website? Benader de eigenaar en vraag om het materiaal te laten verwijderen, **maak eerst foto's als bewijsmateriaal.**
- Geef nooit je adres, achternaam en/of telefoonnummer.
- Gebruik altijd een Nic name (schuilnaam).
- Reageer niet op een nummer dat niet wordt herkend.
- Chat alleen als men de ander kan blokkeren.
- Houdt inlognamen en wachtwoorden geheim.
- In het uiterste geval: Verander het nummer en geef het nieuwe nummer alleen aan betrouwbare mensen.
- Meld het aan Pesten.nl via het meldformulier op de site.

Afspraken internetgebruik / cyberpesten

Op de Schatkist mogen de kinderen Internet gebruiken. Daarvoor maken wij samen een aantal afspraken.

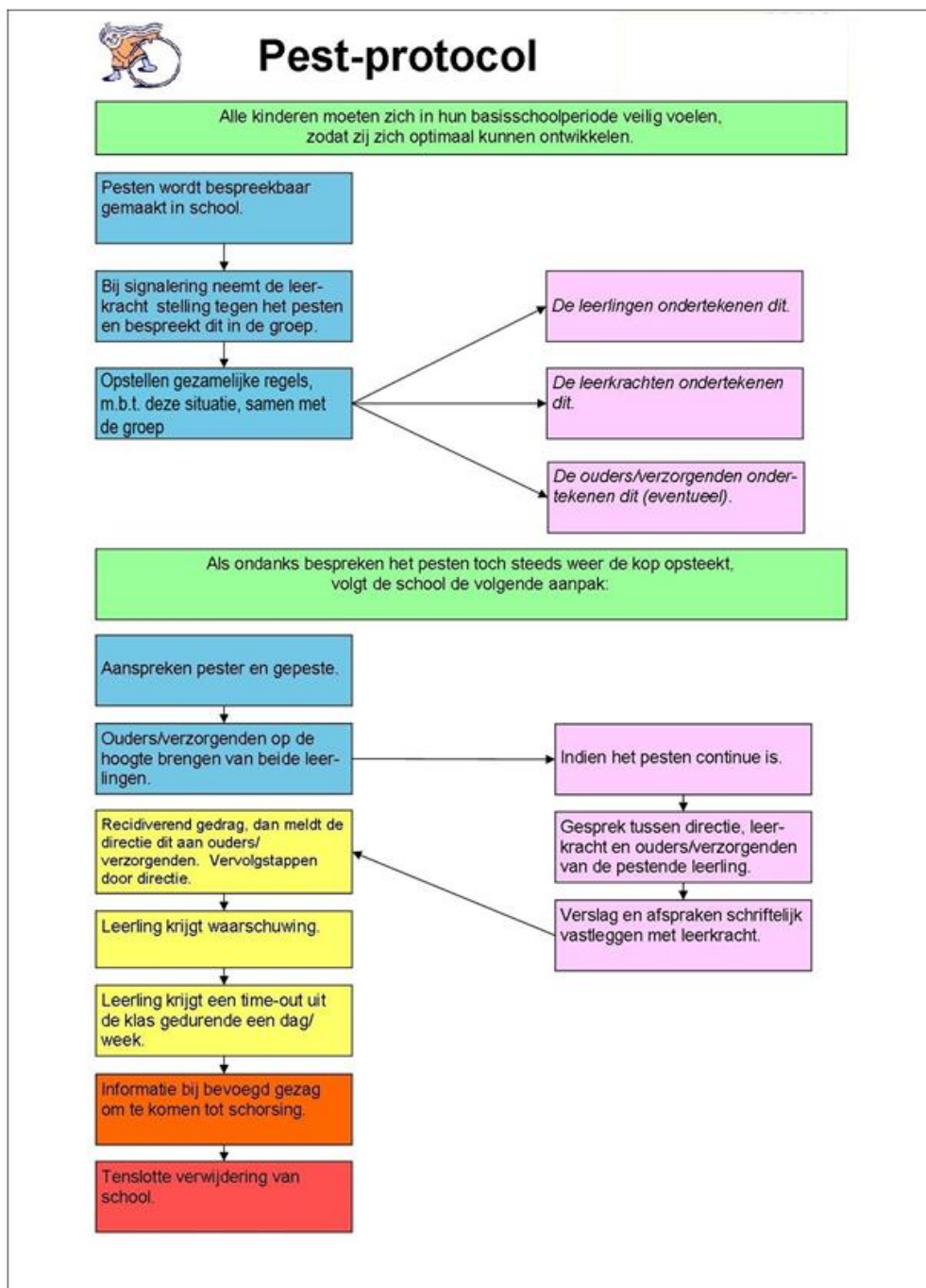
Als ik internet gebruik op school gebruik, houd ik mij aan de volgende regels;

- Ik gebruik alleen mijn voornaam. Als ik sites bezoek, geef ik geen persoonlijke gegevens zoals mijn adres, telefoonnummer, e-mailadres of gegevens van mijn ouders of bekenden.
- Ik ga meteen naar mijn meester of juf of mijn ouders, als ik vervelende informatie tegenkom.
- Ik zal iemand nooit toestemming geven om mij in het echt te ontmoeten.
- Ik zal geen foto's van mijzelf versturen, behalve als ik toestemming heb van de meester of juf, of ouders.
- Ik ga niet reageren op gemene, valse berichten. Het is immers niet mijn schuld dat sommige mensen zich niet weten te gedragen.
- Chatten doe ik alleen thuis. Op school is dat niet toegestaan.
- Ik bezoek geen sites met seks, geweld en/of discriminerende taal.
- Ik gebruik het internet niet om te pesten.

Bijlage: Stappenplan

Te volgen bij constatering van pesten

Bij overtreding worden altijd ouders ingeschakeld (zie protocol cyberpesten/internet)

- Als een leerling zich op school niet houdt aan bovenstaande afspraken, wordt de leerling voor 4 weken afgesloten van internet.
- Bij herhaling volgt een internetverbod van het hele schooljaar.